

Ἰνγαρ. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Ἀνάλατος Ἀθῆν. Ἀνάλατη Κρήτ. (Βιάνν.) Συνών. ἀγριάγκαθο 1 α, γιδουράγκαθο, γομαράγκαθο, κουφάγκαθο, ἀειμματούδι. 2) Τὸ φυτὸν κέντρανθος ὁ ἐρυθρός (centranthus ruber) τῆς τάξεως τῶν ναρδωδῶν (valerianaceae) ΠΓεννάδ. 491. Συνών. βαλεριάνα. 3) Θηλ. ἀνάλατη, νωπή καὶ ἀνάλατος μυζήθρα Κύπρ. 4) Οὐδ. ἀνάλατο, νωπὸν βούτυρον ἀνευ ἄλατος Πελοπ. (ἐν. κ. ἀ.) Συνών. βούτυρο Ἀναλήψεως (ιδ. Ἀνάψι). β) Χοιρινὸν λίπος, τὸ ὁποῖον ἀνάλατον χρησιμοποιεῖται ὡς ἀλοιφή φαρμακευτικὴ ἐν τῇ λαϊκῇ ἰατρικῇ Θράκ. (Αἰν.) Κεφαλ. Λευκ. — ΑΒαλαωρ. Ἔργα 366 — Λεξ. Βλαστ. 277: Τ' ἀνάλατο μὲ γλύκανε ΑΒαλαωρ. ἐνθ' ἄν.

ἀνάλαφρα ἐπίρρ. σύνηθ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀνάλαφρος.

1) Χωρὶς δύναμιν, χωρὶς βίαν, ἐλαφρῶς, ἡρέμα, ἐπαναλαμβανόμενον συνήθως πρὸς μεγαλυτέραν ἑξαρσιν τῆς σημ. σύνηθ.: Περπατῶ ἀνάλαφρα. Ἀνάλαφρα ἀνάλαφρα κατέβαινε τὴ σκάλα γιὰ νὰ μὴ τὸν νοιώσουν. Κούνησε ἀνάλαφρα τὸ κεφάλι του. Τ' ἀεράκι φυσᾷ ἀνάλαφρα σύνηθ. Τὰ πλουργίτια... σειοῦσαν ἀνάλαφρα ἀποπάνω της κάποια ἀκρόκλαδα τῆς μουρεῆς ΚΧατζοπ. Ἀγἀπ. 6 || Ποιήμ.

Πεταίει ἐκεῖνο καὶ γοργὸ μὲ τὸ νερὸ γυρνάει,
καὶ τὸ σταλάζει ἀνάλαφρα 'ς τ' ἀραδιαστὰ κομμάτια

ΚΚρυστάλλ. Ἔργα 1,231

Καὶ κάτου σ' εἶδα τοῦ γιалоῦ τὴν ἄκρη νὰ περάσης
καὶ νὰ πατήσ ἀνάλαφρα τὸ κῦμα τῆς θαλάσσης

ΓΜαρκορ. Ποιητ. ἔργ. 77

Κι ἀναστενάξ' ἀνάλαφρα καὶ κυματοῦν τὰ στήθη
ΜΦιλῆντ. Θρυλ. 19. 2) Ἀκροθιγῶς ΚΘεοτόκ. Βιργ. Γεωργ. 66 ΚΠαλαμ. Τρισεύγ. 14: Ἐβγαλε τὸ λάζο του καὶ τῆς ἄγγιξεν ἀνάλαφρα τὸ λαιμὸ ΚΠαλαμ. ἐνθ' ἄν. || Ποιήμ.

Οἱ μέλισσες σὲ λαγκαδιές καὶ κάμπους τριγυρίζουν
θερίζοντας τὰ λούλουδα τὰ κοκκινοβαμμένα
κι ἀνάλαφρα ἀκροπίνοντας 'ς τῶν ποταμῶν τὸ ρέμα

ΚΘεοτόκ. ἐνθ' ἄν.

Πβ. ἀγάληα, ἀλαφρά, σιγά.

ἀνάλαφρος ἐπίθ. πολλαχ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀνὰ καὶ τοῦ ἐπιθ. ἀλαφρός.

1) Ὁ μὴ ἔχων βάρος πολὺ, ἀβαρής, ἐλαφρὸς πολλαχ.: Ἀνάλαφρο σακκί-σκεπάσμα-φορτίο κττ. Ἀνάλαφρη πατησιὰ. Ἀνάλαφρα πατήματα. 2) Ὁ μόλις αἰσθητὸς πολλαχ.: Ἀνάλαφρο δερᾶκι πολλαχ. Ἐβγαίνε σὰν ἀνάλαφρη πνοὴ ἀπὸ τὰ ροδοκόκκινα μικρά του χεῖλη ΚΘεοτόκ. Καραβέλ. 60 Ἀνάλαφρο φιλεῖ ΓΣτρατήγ. Τραγοῦδ. νησ. 85 || Ἄσμ.

Καὶ βλέπω τὰ ματάκια σου γλυκὰ νὰ μ' ἀντικρύζουν
κι ἀνάλαφρα χαμόγελα τὰ χεῖλη σου νὰ σκίζουν

Κωνπλ. 3) Ὁ οὐχὶ πυκνός, ἀραιὸς Γ'Επαχτίτ. ἐν Προπυλ. 1,233: Γῦρο μου ἀπλώνονταν ἀνάλαφρο, ἄν καὶ πυκνὸ ἀκόμα, τὸ σκοτάδι.

Πβ. ἀλαφρός.

***ἀναλεβάρω**, ἀναλιβάρω Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀνὰ καὶ τοῦ ρ. λεβάρω.

Μεταβάλλω οἶονεὶ τὴν κανονικὴν θέσιν πραγμάτων, κάνω ἄνω κάτω: Ἀναλιβάρω τὰ πράματα τοῦ σπιτιοῦ. Ἀναλιβάρω τὰ πράματα ποῦ εἶναι μέσα 'ς τὸ κοφίνι. Συνών. ἀνακατεύω Α 3, ἀνακατώνω Α 3.

ἀναλεγαδιάζω Δ.Κρήτ. ἀνελιγαδιάζω Α.Κρήτ.

Πιθανῶς ἐκ τοῦ οὐσ. *ἀναλεγάδι < ἀναλέγω. Διὰ

τὸν σχηματισμὸν πβ. τυλίγω-τυλιγάδι-τυλιγαδιάζω, ψέγω-ψεγάδι-ψεγαδιάζω κτλ.

1) Τυλίσσω, περιελίσσω: Ἀνελιγάδιασε τὸ σκοινὶ τοῦ μουλαριοῦ νὰ μὴ δὸ πατή. Συνών. ἀναλέγω 2, μαζεύω, τυλίγω. 2) Διηγοῦμαι, ἐξιστορῶ: Μπορεῖ νὰ κάθεται ἓνα μερόνυχτο νὰ σ' ἀναλεγαδιάζῃ ψευθίς. || Ἄσμ.

Καὶ ποῖος βορεῖ νὰ κάθεται νὰ τ' ἀνελιγαδιάζῃ;

Συνών. ἀναλέγω 4. 3) Λέγω ἀνοησίας, φλυαρῶ: Εἶμ' ἀνελιγαδιάζεις αὐτοῦ;

ἀναλέγω Δ.Κρήτ. Χίος κ. ἀ. ἀναλέω Δ.Κρήτ. ἀνελέγω Α.Κρήτ. Χίος ἑνέλω Ρόδ. Μέσ. ἀναλέγομαι ΜΛελέκ. Ἐπιδόρπ. 106 ἀνελέομαι Θήρ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) ἀναλεγούμενε Τσακων. ἀναλεγγούμενε Τσακων.

Τὸ ἀρχ. ἀναλέγω. Περί τῆς λ. ιδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 29 (1917) 187.

1) Ἐκλέγω, διαλέγω Ρόδ. Χίος: Ἀναλέγω τὰ σῦκα Χίος ἑνέλεξε καὶ πᾶρε Ρόδ. ἑνέλεξε τὲς ἐλαιὲς αὐτόθ. 2) Ἐνεργ. καὶ μέσ. περιτυλίσσω, περιελίσσω τι Θήρ. Κρήτ. Χίος κ. ἀ.: Ἀναλέγω τὴν κλωστή Χίος Ἀνελέγω ἢ ἀνελέγομαι τὸ σκοινὶ Α.Κρήτ. Ἀνελέομαι τὸ νῆμα Θήρ. Σὲ μιὰ στιγμή ἠνέλεχτηκε ἓνα κουβάρι σπάο αὐτόθ. Ἀναλέξου τὰ σκοινιά Δ.Κρήτ. Τὸ σκοινὶ εἶναι ἀνελεμένο Α.Κρήτ. || Αἰνιγμ. Ἐνα σκοινάκι ἔχω κι ἀναλέω κι ἀναλέω καὶ τὴν ἄκρη του δὲ βρίσκω (ἢ μακρὰ ὁδὸς) Δ.Κρήτ. Συνών. ἀναλεγαδιάζω 1, μαζεύω, τυλίγω. Καὶ μέσ. ἀμτβ. ἐλίσσομαι, περιελίσσομαι περί τι Θήρ.: Ἄσμ.

Κι ἂ βούλεσαι νὰ μ' ἀρνηστῆς, νὰ πᾶ νὰ πάρῃς ἄλλη,
τὸ κρεῖμα μου ν' ἀνελεχτῇ 'ς τὴ μέση σου ζωνάρι

(δηλ. τὸ κρεῖμα μου νὰ περιτυλιχθῇ εἰς τὴν μέσην σου καθὼς ζωνάρι καὶ νὰ μὴ ἡμπορῇς νὰ ἀπαλλαγῇς). β) Μεταφ. περιτυλίσσομαι τινα, καθίσταμαι εἰς τινα ὀχληρὸς εἶτε διὰ λόγων εἶτε δι' ἔργων Κρήτ.: Σάνοιξε νὰ μὴ σ' ἀναλεχτῇ, γιὰ δὲ δὸνε ξεφορτώνεσαι. Ἀνὲ σ' ἀναλεχτῶ! (ἂν σ' ἀρχίσω μὲ τὰ λόγια!) γ) Ἐπιπλήττω Κρήτ.: Νὰ τὸν ἀναλεχτῆς. 3) Διανύω Χίος: Ἀναλέγω τὸν δρόμο. Καὶ ἀνευ ἀντικ.: ἀνέλεγω (ἐνν. τὸν δρόμον). β) Ἀνέρχομαι Θήρ.: Γιὰ δὲς πῶς ἀνελέεται τοῖ σκάλες! γ) Ἀνέρπω, ἀναρριχώμαι Θήρ. Κρήτ.: Ἀνελέεται σὰν τράος τὸ δοῖχο Θήρ. Δὲ βορῶ ν' ἀναλεχτῶ 'ς τὸ δοῖχο Δ.Κρήτ. || Ἄσμ.

Ὁ τοῖχος εἶναι ἀψηλός, καλὰ σουβαδισμένος,

καὶ δὲ βορῶ ν' ἀναλεχτῶ καὶ καίγομαι ὁ καημένος

Δ.Κρήτ. 5) Φέρομαι μὲ φορᾶν, τρέχω ΜΛελέκ. ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Ἀγγελοι, δώστε μου φτερά, ν' ἀναλεχτῶ 'ς τοῖς στραῖτες,
νὰ κυνηγήσω τοῖς ξανθὲς κι οὐλὲς τοῖς μαυρομμάτες.

4) Διηγοῦμαι, ἐξιστορῶ Θήρ.: Τὰ ἀνελέεταν ἢ γλῶσσα του ἦτανε παραμύθια (τὰ = ὅσα). Συνών. ἀναλεγαδιάζω 2.

5) Ἀναλογίζομαι, στοχάζομαι Τσακων.: Ἐνὶ ἀναλεγγούμενε χωρὶς νὰ ἀφίου γκάνενα πρᾶγμα. 6) Αἰσθάνομαι τάσιν πρὸς ἐμετὸν Νάξ. (Ἀπύρανθ.): Ἀνελέομαι καὶ θὰ ξεράσω. Συνών. ἀναγουλεύομαι 1, ἀναγουλιάζω 3, ἀναγουλίζω 1, ἀνακατεύομαι (ιδ. ἀνακατεύω Α 2 β), ἀνακατώνομαι (ιδ. ἀνακατώνω Α 2 β).

***ἀναλειτουργῶ**, ἀνελειτουργῶ Χηλ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀνὰ καὶ τοῦ ρ. λειτουργῶ.

Τελῶ τὴν λειτουργίαν παρὰ τὴν ὀρθὴν τάξιν (περί τῆς σημ. τῆς ἀνὰ δηλούσης οὐχὶ τὸ κατὰ φύσιν, ἥτοι τὴν ἄρνησιν τοῦ φυσικοῦ, πβ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 28 (1916) Λεξικογρ. Ἀρχ. 22): Ἄσμ.

Παππᾶς τὴν εἶδε κ' ἔσφαλε, διάκως κι ἀνελειτούργα
καὶ τὰ μικροῦτσικα παιδιὰ χάσαν τὸ μάθημά τους.

